

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 111/2020-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti Hrušecká stavební, spol. s r. o., U Zbrojnice 588, Hrušky, Česká republika, IČO 25 585 142, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r. o., Šoltésovej 346/1, Považská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Divko, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prvým výrokom uznesenia Okresného súdu Trenčín č. k. 37 Cbi 49/2013-468 zo 4. novembra 2019 za účasti JUDr. Matúša Košaru, Piaristická 46, Trenčín, správcu úpadcu Pozemné stavby Púchov, s. r. o. v konkurze, takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti Hrušecká stavební, spol. s r. o.,
n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 111/2020 z 26. februára 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky Hrušecká stavební, spol. s r. o., U Zbrojnice 588, Hrušky, Česká republika, IČO 25 585 142 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) prvým výrokom uznesenia Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 37 Cbi 49/2013-468 zo 4. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) za účasti JUDr. Matúša Košaru, Piaristická 46, Trenčín, správcu úpadcu Pozemné stavby Púchov, s. r. o. v konkurze (ďalej aj „zúčastnená osoba“ alebo „žalobca“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že proti sťažovateľke ako žalovanej bolo na okresnom súde vedené konanie, ktorým sa proti nej žalobca domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu a zaplatenia sumy 95 080,30 €. Okresný súd rozsudkom č. k. 37 Cbi 49/2013-434 z 25. októbra 2018 (ďalej len „rozsudok“) žalobu zamietol, pretože nemal splnený základný predpoklad na vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu, a to predpoklad ukrátenia uspokojenia prihlásenej pohľadávky v zmysle § 57 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“). Zároveň týmto

rozsudkom rozhodol o trovách konania tak, že nárok na ich náhradu priznal sťažovateľke v rozsahu 100 %.

3. Nadväzne okresný súd uznesením sp. zn. 37 Cbi 49/2013 z 21. februára 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom uložil žalobcovi povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 1 092,56 €. Vychádzal pritom z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Na zdôvodnenie aplikácie uvedeného ustanovenia uviedol, že predmetom sporu je určenie neúčinnosti právneho úkonu, teda predmet konania nie je možné oceniť.

4. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka (ale i žalobca, pozn.) sťažnosť, poukazujúc na petit žalobného návrhu, v zmysle ktorého sa žalobca domáhal nielen neúčinnosti právneho úkonu, ale aj plnenia vo výške 95 080,30 €. Okresný súd mal preto podľa jej názoru zohľadniť uplatnenie oboch nárokov, a teda pokiaľ išlo o určenie neúčinnosti právneho úkonu aplikovať § 11 ods. 1 vyhlášky, ako aj o nárok na plnenie, aplikovať § 10 ods. 1 vyhlášky. Keďže podľa nej išlo o spojenie dvoch vecí, bolo potrebné postupovať v zmysle § 13 ods. 3 vyhlášky a priznať jej tak náhradu trov konania v celkovej výške 5 428,49 €.

5. Okresný súd prvým výrokom napadnutého uznesenia sťažnosť sťažovateľky zamietol (druhým výrokom zamietol sťažnosť žalobcu, pozn.). V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na závery vyššieho súdneho úradníka a doplnil, že žalobou o určenie neúčinnosti právneho úkonu sa má (a môže) iba odstrániť existujúca právna neistota v otázke týkajúcej sa jednej stránky právneho úkonu (v otázke jeho účinnosti alebo neúčinnosti); podaným návrhom sa však nemá a ani nemôže priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade právneho úkonu) znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky

má pre strany sporu meritórne rozhodnutie súdu. Nadväzne okresný súd skonštatoval, že predmetom sporu bola žaloba o určenie neúčinnosti právnych úkonov, následky ktorých sú vyjadrené v § 63 zákona o konkurze. Hodnotu tohto práva nie je možné vyjadriť v peniazoch, aj keď súčasťou tohto práva je nárok na zaplatenie určitej peňažnej náhrady v prospech účtu konkurznej podstaty úpadcu. Priznaniu takéhoto nároku musí predchádzať určenie neúčinnosti právneho úkonu (odporovateľný právny úkon sa stáva neúčinný až tým, že ho súd za neúčinný vyhlási).

6. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd vec nesprávne právne posúdil, keď pri rozhodovaní o výške trov konania aplikoval § 11 ods. 1 vyhlášky, vychádzajúc z toho, že predmetom konania bolo (len) určenie neúčinnosti právneho úkonu, teda predmet konania nebolo možné oceniť peniazmi. V ústavnej sťažnosti zotrváva na prezentovaní názoru, že predmetom sporu boli dve práva – dve veci, pričom druhá vec bola oceníteľná v peniazoch, a preto tvorí základ pre tarifnú hodnotu, tak ako to konštatoval aj ústavný súd vo veci sp. zn. I. ÚS 119/2012. S touto jej námietkou sa však okresný súd nevysporiadal, a preto sťažovateľka považuje napadnuté rozhodnutie za svojvoľné, arbitrárne a neudržateľné. Dopĺňa, že žalobca mylne a v rozpore s § 63 zákona o konkurze žaloval i na plnenie v konkrétnej sume. V tomto smere tvrdí, že až po právoplatnosti rozsudku, ktorým by bola určená neúčinnosť právneho úkonu, by sa mohol domáhať ďalšou žalobou splnenia povinnosti a zaplatenia čiastky do konkurznej podstaty. Iným slovami, hoci by bolo odporovateľnosti vyhovené, v každom prípade by musela byť zamietnutá žaloba na plnenie, a preto rozhodne vznikol sťažovateľke nárok na náhradu trov konania aj zo žalovanej čiastky.

7. Na tomto základe sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom a napadnutým uznesením okresného súdu boli porušené jej v záhlaví označené práva, napadnuté rozhodnutie v jeho prvom výroku zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, vyjadrenie zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

8. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k obsahu ústavnej sťažnosti podaním sp. zn. Spr 258/2020 z 25. marca 2020, v rámci ktorého jeho predsedníčka uviedla, že odôvodnenie napadnutého uznesenia dáva sťažovateľke jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatnením nároku na náhradu trov konania, a preto považuje jej ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú. Zdôraznila, že predmetom sporu bolo určenie neúčinnosti právneho úkonu, následky ktorého sú vyjadrené v § 63 zákona o konkurze. Zotrvávala na názore, že hodnotu predmetu žalobou požadovaného určenia nemožno vyjadriť v peniazoch, aj keď súčasťou tohto práva je nárok na zaplatenie určitej peňažnej náhrady. Priznaniu takéhoto nároku musí predchádzať určenie neúčinnosti právneho úkonu, a preto bolo potrebné pri výpočte trov konania vychádzať z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. V závere uviedla, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania.

9. Ústavný súd v zmysle § 126 zákona o ústavnom súde upovedomil o podanej ústavnej sťažnosti zúčastnenú osobu, ktorá vystupovala v označenom konaní v procesnom postavení žalobcu. Zúčastnená osoba sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila podaním doručeným ústavnému súdu 16. marca 2020, v rámci ktorého uviedla, že v danom prípade išlo o typickú odporovaciu žalobu správcu konkurznej podstaty, pričom zákon o konkurze v § 62 a § 63 rozlišuje medzi uplatnením odporovacieho práva a následkami neúčinných právnych úkonov. S poukazom na § 62 ods. 5 poslednej vety zákona o konkurze ozrejmila, že druhá časť petitu žaloby, ktorým žiadala, aby okresný súd uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť správcovi konkurznej podstaty v prospech všeobecnej konkurznej podstaty dlžnú sumu, je vyjadrením následku úspešnej odporovacej žaloby, pričom nejde o mylné uplatnenie petitu. Úvahu sťažovateľky o tom, že by sa žalobca po úspešnej odporovacej žalobe mal ešte v osobitnom konaní (s odstupom niekoľkých rokov) domáhať už „iba“ zaplatenia žalovanej sumy, považuje za neopodstatnenú, pretože už samotný petit rozsudku odporovacej žaloby má takýto priamy účinok. V závere zúčastnená osoba upriamila pozornosť ústavného súdu na to, že podala proti sťažovateľke aj žalobu o zaplatenie danej

sumy, vec bola vedená okresným súdom pod sp. zn. 36 Cb 213/2015 a bola právoplatne skončená na základe rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 220/2017 z 30. apríla 2018.

10. Na vyjadrenie okresného súdu a zúčastnenej osoby reagovala sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 7. apríla 2020. Uviedla, že ak by bolo žalobe vyhovené a bola by určená neúčinnosť právneho úkonu, a ona ako žalovaná by nerešpektovala právoplatné rozhodnutie a nebola by ochotná vrátiť do konkurznej podstaty sumu 95 080,30 €, „*bol by správca povinný po právoplatnosti rozhodnutia o neúčinnosti právneho úkonu, aj keď ide o môj majetok, zapísať ho do súpisu konkurznej podstaty, pretože by išlo o majetok, ktorý podlieha konkurzu. Do súpisu túto pohľadávku by mohol zapísať len na základe môjho písomného uznania, čo v danom prípade neprichádzalo do úvahy, alebo až po právoplatnom rozhodnutí súdu, ak by bola neúčinnosť právneho úkonu určená.*“. Sťažovateľka preto zotrvala na podanej ústavnej sťažnosti a navrhla jej v celom rozsahu vyhovieť.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj zúčastnenej osoby dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

16. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

17. V zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

18. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky o tom, že okresný súd postupoval nesprávne pri vyčíslení výšky (právoplatne priznaného) nároku na náhradu trov konania, ktorý našiel svoje zhmotnenie vo výroku napadnutého uznesenia, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí a vidí v ňom porušenie svojich práv. Tvrdí, že okresný súd sa pri rozhodovaní o výške trov konania nevysporiadal s celým predmetom sporu, ktorým bola nielen žaloba na určenie neúčinnosti právneho úkonu, ale aj žaloba na zaplatenie peňažnej čiastky, a preto aj žalovaná suma mala tvoriť základ pre tarifnú hodnotu. Tým, že okresný súd sa nevysporiadal s touto jej podstatnou námietkou, vykazuje napadnuté uznesenie znaky svojvôle.

20. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997, Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska).

21. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu trov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä

na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novejšej judikatúry pozri, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, III. ÚS 109/2017).

22. S ohľadom na uvedené ústavne významné východiská ústavný súd preskúmal sťažovateľkou namietané porušenie označených práv napadnutým výrokom uznesenia okresného súdu.

23. Vo vzťahu k námietkam predostretým sťažovateľkou považuje ústavný súd v prvom rade za potrebné ozrejmiť, že vyhláška rozlišuje, kedy je predmet právnej služby, o ktorom prebieha civilný proces, ocniteľný (vyjadriteľný) v peniazoch (§ 10 ods. 2 vyhlášky), a kedy tomu tak nie je (§ 11 ods. 1 vyhlášky).

24. Súčasne ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky v spojení s § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov [resp. v súčasnosti v spojení s § 137 písm. c) a d) CSP] má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade práva) predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov (resp. strany sporu) meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní (m. m. II. ÚS 492/2013, IV. ÚS 187/2018).

25. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci je potrebné poukázať na § 62 ods. 5 zákona o konkurze, podľa ktorého právo odporovať právnomu úkonu môže správca alebo veriteľ uplatniť priamo u povinnej osoby alebo žalobou na súde; rozhodnutie súdu o určení neúčinnosti právneho úkonu je účinné voči všetkým účastníkom konkurzného konania. Nároky z neúčinného právneho úkonu môže v prospech podstaty uplatniť správca alebo veriteľ, ktorý odporoval právnomu úkonu. Z obsahu § 63 zákona o konkurze vyplýva, že ak ide o neúčinný právny úkon týkajúci sa veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty prevedenej z majetku dlžníka, sú tí, voči ktorým sa právo odporovať právnomu úkonu

uplatnilo, povinní spoločne a nerozdielne poskytnúť do dotknutej podstaty peňažnú náhradu za túto vec, právo alebo inú majetkovú hodnotu.

26. V nadväznosti na uvedené ústavný súd ozrejmuje, že žalobca síce koncipoval žalobu tak, že sa ňou domáhal neúčinnosti právneho úkonu a zaplatenia peňažnej čiastky, avšak v prípade odporovacej žaloby, t. j. konania o určenie neúčinnosti právneho úkonu nejde o výšku peňažného plnenia ako takú, keďže v zmysle citovaného § 63 zákona o konkurze ide o následok určenej neúčinnosti právneho úkonu vyplývajúci priamo zo zákona. Tento zákonný následok, resp. dôsledok musí byť vnímaný aj pri formulovaní žalobného petitu v prípade podania odporovacej žaloby. Inými slovami, následok neúčinného právneho úkonu podľa § 63 zákona o konkurze v podobe zaplatenia peňažnej čiastky v prospech konkurznej podstaty tvorí súčasť žalobného petitu pri určení neúčinnosti právneho úkonu, pričom znenie petitu vyplýva z hmotnoprávnej úpravy, tvorí jeden celok, a preto nemožno prijať záver o tom, že ide o „dve veci“. Určenie tarifnej hodnoty veci, ktorá by bola základom pre výpočet odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby kombináciou § 10 ods. 2 vyhlášky a § 11 ods. 1 vyhlášky, tak ako to požadovala sťažovateľka, neprichádza do úvahy, pretože takýto postup vzhľadom na rozlišovanie predmetu konania pri výpočte trov konania (bod 23) nemá oporu v platnej právnej úprave. Rovnako tak nie je daný priestor pre aplikáciu § 13 ods. 3 vyhlášky, pretože zákonný následok vyslovenej neúčinnosti právnych úkonov nie je spojením veci.

27. Z tohto pohľadu má teda význam iba otázka, či predmet právnej služby, o ktorom prebieha civilný proces, je oceníteľný alebo neoceníteľný v peniazoch, t. j. ktoré z dvoch možných ustanovení vyhlášky pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta (uvedených v bode 23) aplikovať. Pre jej vyriešenie je potrebné vychádzať z predmetu konania, ktorým bolo primárne rozhodovanie o tom, či právny úkon, t. j. zmluva o vykonaní prác, na základe ktorej sťažovateľka vystavila faktúru a úpadca ju uhradil, je voči konkurzným veriteľom právne neúčinný. Cieľom a podstatou sporu bolo určenie neúčinnosti právneho úkonu, ktorý mal ukrátiť konkurzných veriteľov dlžníka, čo okresný súd vyhodnotil ako predmet neoceníteľný peniazmi opodstatňujúci aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny.

28. Ústavný súd si je vedomý toho, že rozhodovanie všeobecných súdov v otázke oceneniteľnosti predmetu konania pre účely výpočtu trov právneho zastúpenia je pestré a všeobecné súdy podobné situácie posudzujú rozdielne, zvlášť pokiaľ ide o určovacie žaloby. Za peniazmi oceneniteľný predmet konania sú považované konania, v ktorých ide o určenie vlastníckeho práva k veci (II. ÚS 478/2014, I. ÚS 119/2012). Naopak, za peniazmi neoceneniteľný predmet konania sa považujú napríklad konania o určenie neplatnosti právneho úkonu (3 M Cdo 9/2009, 2 M Cdo 8/2009), konania o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok (1 Obdo V 43/2011) alebo incidenčné konania (1 M Obdo V 17/2006, 5 Obo 48/2014, porovnaj tiež III. ÚS 534/2011).

29. Je však potrebné uviesť, že ani konania o určenie neplatnosti právneho úkonu nemožno automaticky považovať za predmet neoceneniteľný peniazmi; otázku oceneniteľnosti predmetu v týchto konaniach je potrebné skúmať v každom jednotlivom prípade (5 M Cdo 9/2010, porovnaj tiež I. ÚS 176/2017). V uznesení sp. zn. 3 M Cdo 9/2009 Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci uvažovania o oceneniteľnosti predmetu konania uviedol, že návrhom na určenie neúčinnosti právneho úkonu „*sa má (a môže) iba odstrániť existujúca právna neistota v otázke týkajúcej sa jednej stránky právneho úkonu (v otázke jeho účinnosti alebo neúčinnosti)... návrhom... sa teda nemá (a ani nemôže) priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch*“. Obdobne v uznesení sp. zn. 2 M Cdo 8/2009 považoval za relevantné, že pri určovacích žalobách je predmetom konania „*preskúmavanie zákonnosti právneho úkonu a nie rozhodovanie o konkrétnom práve alebo povinnosti, ktoré z neho vyplývajú*“.

30. V nadväznosti na uvedené závery je potrebné pri riešení nastolenej otázky zdôrazniť skutočný obsah predmetu civilného procesu, t. j. vysporiadať sa s tým, aké účinky má pre strany sporu meritórne rozhodnutie súdu. Hoci z hľadiska konkurzného konania je podstatným vrátenie peňažnej náhrady do konkurznej podstaty, na to, aby k tomu došlo, je potrebné predchádzajúce rozhodnutie súdu o neúčinnosti právneho úkonu. Až v prípade vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu, teda úspešnej odporovacej žaloby, nastupuje následok v podobe vrátenia peňažnej sumy do konkurznej podstaty. Keďže vo veci

sťažovateľky bola odporovacia žaloba zamietnutá, k vysloveniu neúčinnosti právneho úkonu nedošlo, a teda nemohlo dôjsť ani k zmieňovanému účinku meritórneho rozhodnutia, t. j. k vráteniu peňažnej náhrady v prospech účtu konkurznej podstaty úpadcu. S ohľadom na uvedené nemožno považovať odôvodnenie aplikácie § 11 ods. 1 vyhlášky okresným súdom v konaní, ktorého predmetom bolo určenie neúčinnosti právneho úkonu bez dosiahnutia „hmatateľného“ účinku meritórneho rozhodnutia, a v rámci ktorého výšku advokátskej odmeny určil takým spôsobom ako v prípade, keď hodnotu predmetu konania nemožno vyjadriť v peniazoch, za ústavne nekonformné.

31. Tvrdenia sťažovateľky o tom, že pokiaľ by bolo odporovacej žalobe vyhovené, nerešpektovala by právoplatné rozhodnutie o neúčinnosti právneho úkonu a nebola by ochotná vrátiť peňažnú sumu do konkurznej podstaty, a preto by bola nutná osobitná žaloba na plnenie, a teda pokiaľ zúčastnená osoba uplatnila v určovacej žalobe aj nárok na plnenie, podala ju predčasne a mylne a má za to niest' zodpovednosť v podobe platenia trov, sú jednak hypotetické a jednak neopodstatnené. Ako už bolo uvedené, žalobný petit v časti nároku na plnenie je vyjadrením následku odporovacej žaloby, ktorá by bola úspešná (§ 62 ods. 5 v spojení s § 63 zákona o konkurze), k čomu nedošlo, pričom znenie žalobného petitu vyplýva z hmotnoprávnej úpravy. Úvaha sťažovateľky o tom, že by také rozhodnutie nerešpektovala, je v danej situácii irelevantná.

32. Pokiaľ sťažovateľka poukazovala na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. mája 2012, ústavný súd uvádza, že v označenom náleze zaujal stanovisko k otázke náhrady trov konania v určovacích sporoch, kde uviedol, že v prípade určenia vlastníctva sa výška náhrady trov má posúdiť podľa § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky; posudzované konanie sa však týkalo nákladov konania v súvislosti s určením vlastníckeho práva k určitej veci (osobnému motorovému vozidlu), nie konania o určenie neplatnosti právneho úkonu. Po novele advokátskej tarify vyhláškou č. 184/2013 Z. z. boli s účinnosťou od 1. júla 2013 akékoľvek nejasnosti týkajúce sa konaní o určenie vlastníckeho práva odstránené a aj vo veciach určenia, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, je potrebné pri odmene právnej služby vychádzať z hodnoty veci alebo práva za predpokladu, že predmetom konania je vec alebo právo oceníteľné peniazmi.

33. Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery primeraným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnená námietka o svojvoľnosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia nemá opodstatnenie, teda nezakladá porušenie jej základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, a preto jej ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde).

34. Keďže je evidentné, že vyslovenie porušenia vlastníckych práv sťažovateľky v zmysle ústavy a dodatkového protokolu bolo v okolnostiach danej veci podmienené zistením porušenia práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces, k čomu nedošlo, nemohol ústavný súd vyhovieť ani tejto časti ústavnej sťažnosti.

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu